

All God's Children & Blue Suede Shoes: Christians and Popular Culture

Ken Myers

Wheaton: Crossway, 2012

Kyrkans förhållande till samhället är ett alltid angeläget spörsmål. Varje generation behöver bearbeta vad det är att ge kejsaren det kejsaren tillhör och Gud det Gud tillhör, och vad det innebär att vara i världen men inte av världen. Dock synes kristna alltför ofta fokusera på *vad* som är (o)förenligt med en evangelisk livsstil i det omgivande samhället och inte på *hur* eller *varför* det omgivande samhället är (o)förenligt med en evangelisk livsstil. Många gånger tycks det ena tinget fördömas "världsligt" och det andra tinget "syndigt" medan förhållningssätt sällan problematiseras.

Omtryckningen av en bok med ny inledning ägnas vanligtvis inte en recension, men ovanstående titel förtjänar ett omnämmande. Ty Myers försöker sig på en kulturanalys som inte fokuserar på *innehållet* utan på *formen* hos det s.k. västerländska samhället. Sedan boken utgavs första gången 1989, har givetvis en hel del exempel blivit föråldrade (t.ex. MTV) och flera senare medier och möjanger lyser med sin frånvaro (internet, mobiltelefoni, osv). Framställningen är ibland avhängig författarens specifikt amerikanska kontext, bitvis innehåller den alltför mycket referat, delvis valhänt kulturhistoria och stundom frestas Myers till att skriva som om masskulturen är homogen, vilket medför förenklingar. Dock är ansatsen att driva kulturanalys hjälpsam och den nya inledningen framlyfter vik-

tiga temata. Myers summerar: "Christian concern about popular culture should be as much about the sensibilities it encourages as about its content. [...] In this study, I have tried to make the case that popular culture's greatest influence is in the way it shapes how we think and feel (more than *what* we think and feel) and how we think and feel about thinking and feeling."

Distinktionen mellan innehåll och form, eller mellan vad och hur (eller varför), är fundamental. Ty (jag skulle annorstädes argumentera för att) i allt mänskligt handlande, är ändamålet eller avsikten handlingens form, och föremålet för den fullbordade handlingen dess innehåll, stoff eller materia. T.ex. vilka som har samlag under givna omständigheter är den handlingens materia och syftet med den dess form. Utmärkt visar Myers på hur de kristna som fokuserat på innehåll snarare än form, utvecklat en kristen subkultur. Den kristna subkulturen återspeglar då det omgivande samhällets umgängesformer, musik, sport, caféer osv. – bortsett från att den kanske innehåller t.ex. mindre svordomar, otukt och fylla (men därtill formas av fattig lyrik, officiellt pryderi och blaskig dricka). Den som värjer sig för handlingar vars innehåll är t.ex. svordomar, otukt och fylla, värjer sig självfallet för något som är ont. Det är emellertid problematiskt att antaga att det främsta eller yttersta ändamålet för mänskligt handlande – meningen med livet – är det individuella sökandet efter kulturella nymodigheter och behagliga sinnesintryck. Givetvis kan det vara en god avsikt i givna omständigheter (underordnad avsikten med hela livet) att söka ny musik och

måleri samt att hänge sig åt föda och sex. Det kan och har dock argumenterats, att såväl förnuftet som tron lär att människans högsta ändamål – meningen med mänskligt liv – är ett dygdigt liv i enlighet med förnuftet, vilket ytterst formas av gemenskapen med Gud. Det viktiga för oss kristna nordbor är således att inte bara bedöma vad vårt samhälle innehåller, utan varför det formar ett individualistiskt sökande efter kulturell nydaning och sinnlig tillfredställelse. Detta ändamål formar det kulturella innehållet och i mycken massproducerad kultur är formen själva innehållet – ”the medium is the message.” En kultur som säger oss att vi är individer på jakt efter mening i och genom vår konsumtion, präglar inte bara vad vi menar *är* musik, mat, litteratur, underhållning och umgänge, utan också vad vi anser *är* religion och kristendom. Evangeliet kan då lätt tolkas som om det är eller bör vara en ständig nymodighet och ett svar på vårt begär efter omedelbar sinnlig tillfredställelse.

Korrekt utpekar Myers etisk relativism och estetisk subjektivism som masskulturens fundament. Oklar är emellertid hans redogörelse för hur utsagor om det sköna och det goda kan vara sanna. Viktigt är dock hans resonemang om att kyrkan – och samhället vill jag tillägga – behöver kultivera sina medlemmar till att odla sin smak såväl estetiskt som kulinariskt. Jag är likaså enig med Myers om att den massproducerade kulturen snarare stävjar än främjar dygd, men jag skulle önska att detta artikulerades explicit och konsekvent i termer av kardinaldygderna (rättfärdighet, mod, måttlighet och klokhet) för samhället och teologaldygderna (tro, hopp och kärlek) för kyrkan. Jag menar också att det skulle kunna finnas en större beredvillighet att bejaka förekomsten av fina kulturella uttryck även bland det

senaste eller nyaste. Eftersom nåden inte upphäver utan upphöjer naturen, skall inte kyrkan upphäva utan upphöja det som verkligen är kultur. Här behöver kyrkan kultivera sina medlemmar genom ordet, sakramenten och bönen till att leva i tro, hopp och kärlek. Kort sagt, Myers har gjort en god ansats som andra kan fylla ut.

Sebastian Rehnman

Theology within the Bounds of Language: A Methodological Tour

Garth L. Hallett

New York: SUNY 2011

Förmodligen avser Hallett med titeln på den här boken att alludera till Kants *Religionen inom det blotta förnuftets gränser* (1793). Kant använde emellertid inte ”förnuft” så blott och bart instrumentellt som han gav sken av, utan hävdade substantiellt att det teoretiska förnuftet inte kan förvärva sanningar om Gud men att det praktiska förnuftet fordrar att Guds existens antas av moraliska skäl. I kontrast utgår Hallett enbart från språket. Massor har givetvis skrivits om språket inom teologi, men fokus har då oftast varit språket såsom diskurs och inte språket såsom medium. Istället för att koncentrera sig på användningen av svenska, engelska, tyska, latin, grekiska hebreiska osv. i t.ex. bön, sång och undervisning, ger Hallett sig i kast med teckensystemet utan vilket teologi inte kan uttryckas: språket såsom tankens karaktäristiska medium, instrument eller medel. Hur får då ord betydelse? Halletts svar formuleras i *principen om relativ likhet*: ”Ett påstående är sant om, och endast om, dess bruk av termer mer liknar de etablerade bruken